

A BGSZC Pestszentlőrinci Technikum Mesterséges intelligencia szabályzata

2025. szeptember

Tartalom

Bevezetés – Miért van szükség irányelvekre?.....	3
Alapelvek	3
Tanulói AI-használat – Irányelvek és elvárások.....	4
Tanári MI-használat – Lehetőségek és felelősség.....	5
Adatvédelem és etikai szempontok.....	7
Záró gondolat	7

Bevezetés – Miért van szükség irányelvekre?

A mesterséges intelligencia (AI) már nem a jövő – hanem a jelen része. Diákjaink egy olyan világban nőnek fel, ahol az AI-eszközök mindennapi társaikká válnak a tanulásban, a munkában és az életben is.

A kérdés ma már nem az, hogy használjuk-e ezeket az eszközöket – hanem az, hogyan használjuk őket értelmesen.

Az iskola feladata az, hogy ne csak **tartalmat tanítson**, hanem felkészítse a tanulókat azokra az **összetett helyzetekre**, amelyekben saját döntéseket kell hozniuk. Az AI-vel kapcsolatban ez különösen fontos:

- Hogyan használom úgy, hogy **ne helyettem gondolkodjon**, hanem **segítsen gondolkodni**?
- Mikor érdemes igénybe venni – és mikor jobb, ha magam próbálkozom?
- Hogyan tudom úgy használni, hogy **közben én fejlődjek**?

A válaszok nem egyszerűek – de ha közösen alakítjuk ki a kereteket, elkerülhetjük a visszaéléseket, és kihasználhatjuk a lehetőségeket.

Ezért iskolánk célja nem a tiltás, hanem egy olyan, közösen értelmezhető irányelvrendszer kialakítása, amely:

- **segíti a tanulók fejlődését**, és megtanít reflektált, tudatos döntéseket hozni,
- **támogatja a tanárok munkáját**, és lehetőséget ad az AI pedagógiai alkalmazására,
- **felkészít a jövő kihívásaira** – azokra a helyzetekre, ahol már nem a „jó válasz” lesz a lényeg, hanem a **jó kérdés**.

Ez a szabályzat tehát nem korlátozni akar, hanem **kapaszkodókat ad** – hogy a tanulás élmény maradjon, a tanári munka pedig értéket adjon ebben az új környezetben is.

Alapelvek

A mesterséges intelligencia használata az iskolai környezetben nem technológiai, hanem **pedagógiai kérdés**. Ezért minden tanulóra és tanárra az alábbi alapelvek érvényesek – tantárgytól, eszköztől és szándéktól függetlenül.

- Az AI nem helyettesíti a tanulást – **csak segítheti azt**. A tanulás lényege nem az, hogy kész válaszokat kapjunk, hanem hogy **gondolkodjunk, kérdezzünk, értelmezzünk**. Az AI nem végzi el helyettünk ezt a munkát – és nem is lenne szabad, hogy elvégezze. Aki csak azért használ AI-t, hogy „túl legyen” a feladaton, végső soron **saját magát fosztja meg a fejlődés lehetőségétől**. Aki viszont tudatosan, értelmezve használja az új szintre emelheti a gondolkodását.
- Az iskolai értékelés célja az egyéni fejlődés nyomon követése – **az AI által generált munkák nem felelnek meg ennek önmagukban**. Az iskola nem pusztán eredményeket értékel, hanem **a tanulás folyamatát** is. Egy AI által generált szöveg, kód vagy válasz nem tükrözi, hogy a tanuló **milyen gondolkodási úton jutott el odáig**, mit értett meg belőle, vagy milyen nehézségeken jutott keresztül. Ezért az AI által előállított tartalom **nem tekinthető önálló teljesítménynek**, ha nincs mögötte tanulói aktivitás, reflektálás, átdolgozás.
- Az AI használata során minden tanulónak és oktátónak **etikos, felelős és átlátható módon kell eljárnia**. Az AI nem „trükk” vagy „kiskapu”, hanem eszköz.

- Használata akkor etikus, ha:
 - a tanuló **nem próbálja eltitkolni**,
 - a pedagógus **tudatosítja a használat célját és módját**,
 - és minden érintett **tiszteletben tartja mások munkáját és a tanulási folyamat értékét**.

Az átláthatóság kulcsfontosságú: ha a tanár nem tudja, hogy a beadott munka mennyiben tükrözi a tanuló gondolatait, az értékelés sem lesz valós.

- Az AI-eszközöket csak akkor használhatják tanulók, ha **a tanár ezt kifejezetten engedélyezi**. Mivel az AI nem csupán „segédprogram”, hanem tanulási folyamatokat alakító eszköz, használata **nem lehet automatikus vagy magától értetődő**. Minden esetben a tanár dönti el, hogy: a feladat **jellege** alapján, a tanulási cél **tükrében**, és a tanulók **fejlettségi szintjét figyelembe véve** engedélyezi-e a mesterséges intelligencia használatát. Ez a döntés **nem korlátozás**, hanem **pedagógiai felelősségvállalás**.

Tanulói AI-használat – Irányelvek és elvárások

Az AI használata elfogadható, ha támogathatja a tanulást, például:

- ha a tanuló **maga gondolkodik**, és az AI-t *ellenőrzésre, ötletelésre, inspirálódásra, gyakorlásra vagy kiegészítésre* használja, a tananyag jobb megértése érdekében,
- ha a tanuló **tisztában van vele**, hogy mit generált az AI, és **reflektál rá**,
- ha az AI-használat **nem titkos** – a tanuló nyíltan vállalja, ha segítségül hívta.

Mindez csak akkor számít elfogadható használatnak, ha:

- **az adott tanár engedélyezi**, és
- **a tanuló egyértelműen jelzi**, hogy AI-eszközt használt.

Az AI használatot a tanulónak **kötelező jeleznie**, ha:

- Ha a szöveg, kód vagy tartalom egy részét AI-generálta.
- Ha kérdéseit, ötleteit AI segítségével gyűjtötte össze.
- Ha a dolgozathoz vagy projektmunkához strukturális javaslatokat kért tőle.

Javasolt megjelölés például:

- „A dolgozat ötletvázlata mesterséges intelligencia (ChatGPT) segítségével készült, a végső szöveget saját magam írtam.”
- „A hibakeresés során Copilot tanácsait is figyelembe vettem, de a végső kódot én írtam át és értelmeztem.”

Ez **nem hátrány** – hanem a tudatos tanulás jele. A tanár értékelni tudja, ha a tanuló képes különbséget tenni a gépi és saját munkája között.

Visszaélésnek számít:

- Ha valaki **az egész feladatot AI segítségével készíti el, anélkül, hogy megértené vagy átdolgozná**.

- AI-val készült szövegek **átdolgozatlan átvétele**, különösen akkor, ha a tanuló nem is érti a tartalmat.
- Teljes szöveg, kód, prezentáció AI-val való generálása, **sajátként beadva**.
- Ha az AI használatával **megtéveszti** a tanárt vagy az értékelést végző személyt.
- Ha a tanuló **nem tünteti fel**, hogy AI-t használt (pl. „Részben mesterséges intelligencia segítségével készült” megjelölés nélkül).
- **Letagadása az AI-használatnak**, különösen, ha az világosan felismerhető.
- **Külön figyelmeztetés informatika szakmai tárgyakra:** Az AI képes működő kódot vagy műszaki tartalmat előállítani, de ha ezt nem értjük, nem tudjuk fejleszteni, sem javítani. Az iskolai cél **nem a működő eredmény, hanem a megértés és a képességfejlesztés**.

Példák a megengedett és nem megengedett használatra:

Tantárgy	Megengedett használat	Nem megengedett használat
Magyar nyelv és irodalom	Címötletek gyűjtése, bevezető megfogalmazása után stilisztikai javítás	Teljes fogalmazás legeneráltatása és leadása sajátként
Történelem	Tétel vázlatpontjainak gyors ellenőrzése	Tétel megíratása AI-val és bemagolása anélkül, hogy a tartalmat megértené
Szakmai informatika tárgyak	Kódhiba magyarázatának kérése, egyes funkciók javítása tanulási céllal	Teljes feladat AI-val való megíratása, majd beadása anélkül, hogy értené a működését
Idegen nyelv	Szövegkiegészítés, szóhasználat javítás	Fordítás teljes egészében AI-ra bízva, a saját próbálkozás nélkül
Projektmunka	Ötletgenerálás, szerkezet tervezése	Teljes prezentáció vagy szöveg AI-val készítése és másolása

Különleges szabályok:

- A tanulók 14 év felettiek, így technikailag regisztrálhatnak AI-platformokra – **de a regisztrációnál és a beállításoknál körültekintően kell eljárni adatvédelmi szempontból**.
- **Személyes adatot, az iskola nevét vagy más tanuló nevét soha nem adhatják meg** AI-platformon!
- Az iskolában MI-eszközöket csak tanári felügyelettel, iskolai számítógépen használhatják.

Tanári MI-használat – Lehetőségek és felelősség

A mesterséges intelligencia nem helyettesíti a tanári tudást – de **megtöbbszörözheti a hatását**, ha jól használjuk. A tanár az osztály pedagógiai vezetője marad: ő dönt arról, hogyan és mikor kapcsol be AI-eszközt a tanításba.

A mesterséges intelligencia több területen segíthet!

Tartalom-előkészítésben:

- Differenciált szövegek, példák, kérdéssorok készítése (pl. ugyanaz a téma 3 különböző nehézségi szinten).
- Szövegátfogalmazás tanulói szókincshez, nyelvi szinthez igazítva.
- Prezentációvázlatok, képi illusztrációk (pl. DALL-E, Copilot Designer) generálása.

Feladatgenerálásban és értékelésben:

- Feladatvariánsok generálása gyakorláshoz, teszteléshez.
- Gyors visszacsatolás és rövid, személyre szabott visszajelzések generálása (pl. hibák kiemelése, dicséret, következő lépések)
- Hibakeresés, minta-megoldások kidolgozása saját kontrollal.

Tanulási utak támogatásában:

- Portfólió-vezetéshez kérdés- és reflektív szempontgenerálás.
- Tematikus projektötletek tanulói érdeklődés alapján.
- Vizuális vagy multimodális tartalmak generálása.
- Egyéni tanulási útvonalak és differenciált javaslatok kidolgozása (pl. egyéni „AI-tanulótérkép”).

Tanári irányelvek:

- Az AI **nem pedagógiai döntéshozó**, hanem segédeszköz.
- Az AI használata **nem csökkenti a tanári felelősséget**, hanem támogatja az időgazdálkodást, a differenciálást, az egyéni tanulási utak kialakítását.
- A tanár dönti el, **melyik feladatban engedélyezi** a tanulók számára az AI használatát.
- A tanárok példát mutatnak – **a saját AI-használatuk is lehet modellértékű**.
- Az AI használata **nem mentesít a pedagógiai felelősség alól** – az eszköz nem dönt, csak segít.
- A tanulóknak **nyíltan és érthetően** kell kommunikálni az AI-eszközök használatáról.
- A tanár törekedjen arra, hogy a tanulók **kritikusan és reflektáltan** használják az AI-t – ne csupán „másolásra”.

Tudatos határvonalak:

- **Nem minden feladathoz illik AI.** Ha az adott óra célja a *gondolkodási folyamat*, a *problémamegoldás* vagy *kreatív önállóság fejlesztése*, akkor érdemes **szándékosan kizárni** az AI-t – és ezt előre jelezni is.
- **Az AI tartalmai nem mindig pontosak.** Fontos, hogy a tanárok is kritikusan olvassák el, ellenőrizzék a generált tartalmakat – és tanítsák ezt a szemléletet a tanulóknak is.
- **Az AI használata nem csökkentheti a pedagógiai minőséget.** Egy gyorsan generált anyag hasznos lehet, de a személyre szabott, átgondolt tanári jelenlétet nem pótolja.
- **Használat előtt próbáljuk ki, amit a tanulóknak ajánlunk.** Ne bízunk vakon a generált tartalmakban.

- **Beszéljünk az AI-ról az osztályban is.** Mit tud? Mire jó? Mikor érdemes használni? Mik a buktatói?
- **Tegyük világossá az elvárásokat.** Mikor lehet, mikor nem lehet AI-t használni egy-egy dolgozatban, projektben.
- **Alakítsunk ki tantárgyi szinten AI-használati elveket.** (pl. magyar órán nem lehet AI-t használni érveléshez, de lehet a bevezető stilizálásához)
- **Támogassuk a tanulói reflektív gondolkodást.** Tegyük fel kérdéseket: mit vettél át, mit gondoltál hozzá, mit tanultál belőle?

A tanár az AI mellett is tanár marad

Az AI lehet „tanársegéd” – de az oktató marad a tanulás mestere.

A mesterséges intelligencia akkor válik valódi tanulási eszközzé, ha:

- a tanár tudatosan választ,
- kereteket ad,
- és reflektív, kritikus gondolkodásra nevel.

Ez nemcsak technológiai kérdés – hanem **pedagógiai döntés**.

Adatvédelem és etikai szempontok

- A tanulók és tanárok **ne adjanak meg személyes adatokat** semmilyen AI-platformon.
- A „hallgatólagos másolás” nem elfogadható – **a felhasználás tényét mindig jelezni kell** (pl. „a feladat egy részét AI segítségével készítettem”).
- Az iskola nem vállal felelősséget az AI-platformok működéséért – a használatuk mindig **kísérleti és kiegészítő jellegű, valamint minden esetben tanári jóváhagyáshoz és pedagógiai célhoz kötött**.

Záró gondolat

A mesterséges intelligencia nem a tanulás végét jelenti – hanem egy új lehetőséget ad arra, hogy:

- jobban megértsük a világot,
- gyorsabban kapjunk visszajelzést,
- és önállóbban, reflektáltabban tanuljunk.

De csak akkor, ha **nem hagyjuk, hogy helyettünk gondolkodjon**.

A célunk az, hogy **a diákjaink ne csak használni tudják ezeket az eszközöket – hanem értsék is, hogyan működnek – és milyen döntéseket hoznak velük**.